

Väliaikainen valmistelutoimielin	§ 136	26.11.2018
Ohjausryhmä	§ 10	11.02.2019

Strategiavalmistelun tilannekatsaus

VATE § 136

Väliaikainen valmistelutoimielin	22.01.2018 § 7
Ohjausryhmä	29.01.2018 § 7
Väliaikainen valmistelutoimielin	26.02.2018 § 26
Ohjausryhmä	05.03.2018 § 21
Väliaikainen valmistelutoimielin	27.08.2018 § 99
Ohjausryhmä	03.09.2018 § 80
Väliaikainen valmistelutoimielin	22.10.2018 § 115
Ohjausryhmä	05.11.2018 § 96
Väliaikainen valmistelutoimielin	26.11.2018

1. Maakuntastrategiavalmistelu

TR 6 on valmistellut maakuntauudistuksen ohjausryhmän käsittelyn perusteella maakuntastrategiaan liittyviä: palvelulupausta, maakunnan kehittämisen pitkän ajan kehittämisen tavoitteita sekä maakunnan kehitystä ohjaavia arvoja (ks. liitteet 5 - 6). VATE keskustelee ja tekee linjaratkaisut palvelulupauksesta sekä maakunnan kehitystä ohjaavista arvoista, jotka tulee huomioida myös palvelulupauksessa sekä lähettää asiat päätettäväksi maakuntauudistuksen ohjausryhmään.

Liite nro: 5 Kainuun maakuntakonsernin kehittämistyön arvot

Liite nro: 6 Kainuun maakuntastrategia_VATE_26.11.2018

2. TR6:n ehdotus TKI- ja KV – toimintojen järjestämisestä Kainuun tulevaan maakuntaorganisaatioon

TR6:n ehdotus TKI- ja KV – toimintojen järjestämisestä Kainuun tulevaan maakuntaorganisaatioon (ks. liitteet 7 – 9).

Liite nro: 7 Liite Pohdintaa_TKI_KV_22 11 2018_PPesitys

Liite nro: 8 Liite TR6_ehdotus_TKI ja KV toiminnot_versio_22 11 2018

Liite nro: 9 Liite TR6_TKI_KV toimintojen kartoitus ja ehdotus Kainuun uuteen maakuntaan_22.11.2018

TR 6 puheenjohtaja Jouni Ponnikas esittelee asiat.

Lisätietoja asiasta antaa aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Valmistelujohtajan ehdotus:

Väliaikainen valmistelutoimielin merkitsee tiedoksi strategiatyön tilanteen ja keskustelee alustuksen pohjalta. Sovittiin, että käsitellään 18.1.2019 vate seminaarissa palvelulupausta ja arvoja. Asian viedään 11.2.2019 ohjausryhmään.

Lisäksi väliaikainen valmistelutoimielin keskustelee ja evästäää TR6:sta sen suunnitellessa TKI- ja KV – toimintojen järjestämistä Kainuun tulevaan maakuntaorganisaatioon sekä lähettää asiat käsiteltäväksi maakuntauudistuksen ohjausryhmään.

Väliaikainen valmistelutoimielin:

Väliaikainen valmistelutoimielin merkitsi tiedoksi strategiatyön tilanteen ja keskusteli alustuksen pohjalta. Strategiatyössä on huomioitu 5.11.2018 ohjausryhmän esiin nostamat asiat. Sovittiin, että Kainuun maakuntakonsernin kehittämistyön arvoja ja palvelulupausta käsitellään edelleen 18.1.2019 Vate -seminaarissa. Lisäksi strategiavalmistelua voidaan käsitellä 28.1.2019 Vaten päätöskokouksessa. Strategiatyön tilannekatsaus viedään 11.2.2019 ohjausryhmään.

Lisäksi väliaikainen valmistelutoimielin keskusteli ja evästi TR6:sta sen suunnitellessa TKI- ja KV – toimintojen järjestämistä Kainuun tulevaan maakuntaorganisaatioon. Sovittiin, että valmistelua TKI- ja KV – toimintojen järjestämistä jatketaan Jouni Ponnikkaan esityksen pohjalta. Väliaikainen valmistelutoimielin evästi Ponnikasta käymään asiasta keskustelua sekä työryhmässä että Jouko Luukkosen ja Vaten kanssa. Väliaikainen valmistelutoimielin lähettää asian 11.2.2019 ohjausryhmään käsiteltäväksi.

Jouni Ponnikas poistui kokouksesta klo 14:51 tämän pykälän jälkeen.

Ohjausr § 10

Jouni Ponnikas esittelee asiaa.

Maakuntastrategiavalmistelu

Kainuun maakuntauudistuksen valmistelujohtajan, väliaikaisen toimielimen ja poliittisen ohjausryhmän alaisena toimii TR6 ja sen puheenjohtajana aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas. TR6 eli kehittämis- ja suunnittelutyöryhmän tehtävänä on Kainuun maakuntastrategian valmistelu. TR6 on saanut maakuntastrategian valmisteluun valtuu-

tuksen maakuntauudistuksen ohjausryhmältä 5.3.2018 kokouksessa.

Strategian määrittelyyn ja rajaukseen puitteet luo kolme strategiaa määrittävää lakia (Maakuntalaki, Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki, Kasvupalvelulaki). Maakuntauudistuksen ohjausryhmä on päättänyt, että palvelulupaus (palvelujen järjestäjän lupaus Kainuun asukkaille ja uuden maakunnan palvelujen järjestämisen asiakkaille) otetaan maakuntastrategian kautta koko maakunnan järjestämisvelvoitteen kattavaksi periaatteeksi niin, että kaikki tulevan maakunnan järjestämisvastuulla olevat palvelut otetaan palvelulupauksen piiriin.

TR6 on valmistellut maakuntastrategiaan liittyviä: maakunnan kehitystä ohjaavia arvoja, maakunnan kehittämisen pitkän ajan tavoitteita ja visiota sekä palvelulupausta. Vuoden 2018 aikana näitä teemoja on käsitelty VATE:n ja maakuntauudistuksen ohjausryhmän kokouksissa, Kainuun maakuntahallituksen ja -valtuuston sekä SOTE hallituksen ja valtuuston kokouksissa. Keväällä 2018 tehtiin strategiaan liittyvä kysely tulevaan maakuntakonserniin siirtyvälle henkilöstölle sekä maakunnallisille luottamushenkilöille. Samoin näille ryhmille järjestettiin strategiatyöpaja kesäkuussa 2018. TR6 järjestettiin VATE:lle strategiatyöpaja 18.1.2019, jossa pohdittiin maakuntakonsernin palvelulupausta, toimintaa ohjaavia arvoja, maakunnan kehittämisen visiota sekä kehittämisen pitkän ajan tavoitteita.

Arvot, visio ja pitkän ajan kehittämisen tavoitteet

VATE käsitteli strategiatyöpajassaan 18.1.2019 maakuntastrategiaan liittyviä arvoja, visiota ja pitkänajan kehittämisen tavoitteita (Kainuun menestystekijöitä). Tulevan konsernin toimintaa ohjaaviksi arvoiksi on tähän mennessä kerätyn aineiston perusteella alustavasti vahvimmin ehdolla: 1) vastuullinen uudistuminen, 2) Luottamukseen, oikeudenmukaisuuteen ja avoimuuteen rakentuva yhteistyö ja kumpuutus, 4) Turvallisuus sekä 5) Asiakaskeskeisyys.

Erityisesti vastuullinen uudistuminen on koettu tärkeäksi arvoksi: tulevalla Kainuun maakunnalla tulee olla valmiudet ja rohkeus uudistua proaktiivisesti toimintaympäristön muutoksia ennakoiden mutta vastuullisesti niin, että muutoksen haitallisten vaikutukset minimoidaan. Vastuullinen uudistuminen -arvon mukaista on esim. maaseutuvaikutusten arviointimenetelmän hyödyntäminen suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Osana Kainuun maakuntastrategiatyötä maakunnalle asetetaan myös tavoiteltavaa tulevaisuuden tilaa kuvaava visio, joka voi määrittää tulevan maakuntakonsernin visiota tai laajemmin koko maakunnan kehittämisen visiota eli viime mainittu tarkoittaa, millaisen Kainuun maakuntakonserni haluaa rakentaa yhteistyökumppaneidensa

kanssa. VATEn työpajassa 18.1 visiota pohdittiin koko Kainuun tavoiteltavaa tulevaisuuden tilaa määrittävänä kuvauksena ja mielekkään aikaperspektiivinä nähtiin korkeintaan vuosi 2030. Kainuun vuoteen 2030 ulottuvaan tulevaisuuden visioon on haluttu asettaa tavoiteltaviksi asioiksi seuraavia teemoja: 1) kasvaviin ja vahvoihin elinkeinoihin ja alueen elinvoimaisuuteen liittyvät tavoitteet, 2) elämisen laatuun ja väestön hyvinvointiin liittyviä teemoja, 3) toimintatapoihin liittyviä asioita (rohkeus, luovuus, uudistumiskyky, yhteistyö ja luottamuspääoma) sekä 4) luontoon, luonnonvaroihin ja niiden kestävään hyödyntämiseen liittyviä teemoja.

VATEn työpajassa 18.1 pohdittiin myös, mitä haluttua tulevaisuutta rakentavia menestystekijöitä maakuntastrategiaan tulisi nimetä (vahvuuksia joihin rakennetaan tai heikkouksia, jotka korjataan). Näitä pohdintoja hyödynnetään strategiatyössä, kun mietitään Kainuun kehittämisen pitkän ajan tavoitteita ja visiota. Strategiaprosessissa esitettyjen näkemysten mukaan Kainuun tulevaisuuden menestystekijät löytyvät Kainuun pienestä koosta, ketteryydestä, arjen helppoudesta, digitaalisuudesta, väestön onnellisuudesta sekä luonnosta ja luonnonvaroista. Korjattavina heikkouksina ja haasteina korostuvat väestön väheneminen, ikärakenteen heikkeneminen, elinkeinotoiminnan yksipuolisuus sekä asukkaiden terveydentila ja hyvinvointierot.

Palvelulupaus

TR6 on valmistellut luonnoksen palvelulupauksen peruslinjauksiksi. Palvelulupaus ei muuta lailla säädettyä velvoitetta. Palvelustrategiaa ja -lupausta ohjaa: maakuntalaki (35 §); laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (14 §, 15 §). Palvelulupaus voi olla uskottava ja toteutua vain, mikäli alueella tehdään tuloksellista yhteistyötä ja luottamuspääoma on riittävällä tasolla. Maakuntakonsernin yhteiset toimintaa ohjaavat arvot huomioidaan palvelulupauksessa.

Uskottavat, toimintaa ohjaavat ja toiminnassa selkeästi esille tulevat arvot ja palvelulupaus ovat alueen vetovoimatekijöitä ja osa alueen maineyötä – ”rima pitää asettaa kunnianhimoisesti riittävän korkealle”, jotta Kainuu erottuu muista, menestyy kilpailussa työvoimasta, opiskelijoista, asukkaista, matkailijoista ja investoinneista sekä vahvistaa alueen elinvoimaa sekä asukkaiden ja luonnon hyvinvointia. Palvelulupaus kirjataan maakunnan ja palveluntuottajien välisiin sopimuksiin ohjaamaan tuotantoa sekä mahdollisiin kumppanuussopimuksiin. Palvelulupauksen toteutumista seurataan ja seurannan tulosten perusteella lupausta voidaan tulevan maakuntavaltuuston päätöksillä tarvittaessa tarkentaa.

Lupaukseen määritellään kriteerit ja minimitasot, joita niissä luvataan noudattaa. TR6 ehdottaa kriteereiksi seuraavia: saavutettavuus ja saatavuus, laatu, vaikuttavuus, osallisuus, oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus. Lupauksessa kuvataan, mitä nämä tarkoittavat asiak-

kaille ja mitä ne tarkoittavat järjestäjille ja tuottajille. Tuleva maakuntavaltuusto ja -hallitus määrittelevät ja hyväksyvät kriteerit ja niille tavoitetason koko maakuntakonsernin tasolla sekä eri palvelukokonaisuuksissa (SOTE, kasvupalvelut jne.)

Palvelulupaus ja siinä luvattavat asiat eroavat maakuntakonsernin toimintaa ohjaavista arvoista siinä, että palvelulupaus on järjestäjän lupaus asukkaille ja asiakkaille ja määrittää palvelujen järjestämistä ja tuottamista. Arvot taas ovat koko maakuntakonsernin toimintaa ohjaavia periaatteita, joiden pitää ohjata kaikkea sen toimintaa. Palvelulupauksen asiakaspuoli sisältää konkreettisia esimerkkejä siitä, miten periaatteet huomioidaan eri palvelukokonaisuuksissa (SOTE, kasvupalvelut jne.). Viranomaispuoli taas sisältää mittarit, lait, jotka määrittävät palveluita, sekä linkit maakuntakonsernin eri palvelukokonaisuuksiin ja niiden palvelustrategioihin ja mittareihin. Molemmat puolet ovat julkisia ja kaikille avoimia sekä visuaalisesti koukuttavia ja luovat vetovoimaista kuvaa alueesta.

Strategiaprosessin eteneminen

Maakuntastrategiatyössä edetään niin, että määritellään uuden maakunnan yhteiset alueen kehittämisen pitkän ajan tavoitteet, visio, toimintaa ohjaavat arvot ja koko uutta maakuntakonsernia koskeva palvelulupaus. Alustavat konsernitason strategiset linjaukset valmistuvat talven ja kevään 2019 aikana, jonka jälkeen maakuntauudistuksen työryhmien johdolla tulevan maakunnan eri palvelukokonaisuuksille päästään miettimään, miten eri palvelukokonaisuuksissa konsernitason strategiset linjaukset toteutetaan. Tätä palvelustrategiatyötä aletaan organisoida maakuntauudistuksen työryhmien koordinoimana kevään ja kesän 2019 aikana.

Strategiaprosessissa tehdään talven ja kevään 2019 aikana laaja kansalaiskysely Kainuussa, järjestetään virtuaalista osallistumista hyödyntäviä avoimia kansalaiskuulemistilaisuuksia sekä neuvottelukierros Kainuun kuntiin.

TR6 toimeksiantoon kuuluu koordinoida alustavan konsernitason strategialuonnoksen tekemistä. Konsernitason strategialuonnoksen tulee olla valmiina, kun maakuntavaaleille valittu uusi valtuusto aloittaa työnsä. Valtuusto käsittelee, muotoilee ja hyväksyy strategian ohjaamaan uuden maakunnan toimintaa.

Strategialuonnoksen valmistumisen ajankohtaan vaikuttaa maakuntavaalien ajankohta. Vaalien ajankohta määräytyy sen mukaan, miten ja milloin maakuntauudistukseen liittyvät lait saadaan hyväksytyä eduskunnassa. Tämän hetkisen tiedon mukaan vaalit pidetään syys – lokakuussa 2019. Näin Kainuun maakuntastrategian luonnoksen (konsernitason linjausten) tulee olla valmiina loppuvuonna 2019. Tätä aikataulua TR6 noudattaa strategiatyössä.

Kainuun maakuntastrategia 11022019 -esitys on liitteenä.

Liite nro: 5

Lisätietoja asiasta antaa aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Puheenjohtajan ehdotus:

Maakuntauudistuksen ohjausryhmä kuulee alustuksen strategiatyöstä ja keskustelee strategiasta. Ohjausryhmän seuraavassa kokouksessa pidetään tiivis strategiatyöpaja, jossa työstetään strategiaa eteenpäin.

Ohjausryhmä:

Maakuntauudistuksen ohjausryhmä kuuli alustuksen strategiatyöstä ja keskusteli strategiasta. Ohjausryhmä päätti, että pidetään erillinen ohjausryhmän strategiapäivä myöhemmin ilmoitettuna ajankohtana.

Miikka Kortelainen poistui kokouksesta klo 13:26 tämän pykälän aikana ja saapui kokoukseen klo 13:43 tämän pykälän aikana.

Jouko Luukkonen poistui kokouksesta klo 13:35 tämän pykälän aikana.